Дан Вам поклања јутро земље и 150 других скупоцених награда

ПРИМЕРАК 1 ДИНАР

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА

ДАН

ГОДИНА I — БРОЈ 157
Излази свакодневно сем понедеоника

НОВИ САД, четвртак, 28 новембра 1935
Уредништво и администрација: Булевар Краљице Марије бр. 9. Телефон: 21-05, 21-06. — Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58-460. — Поштански фах број 178.

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: 20 дин. за земљу, 50 за иностранство

Политички живот

Претседник владе Г. др. Милан Стојадиновић на конференцији народних посланика из Дунавске бановине

Конференција народних посланика из Дунавске бановине припадника Ј.Р.З.

Београд, 27 новембра. — Данас пре подне у 10 часова у кабинету Министра пољопривреде инж. г. Светозара Станковића одржана је конференција народних посланика Јрз из Дунавске бановине, којој је неко време присуствовао и претседник Краљевске владе г. др. Милан Стојадиновић. Конференцији је претседавао Министар г. Станковић, а присутни су били народни посланици: г. г. Велимир Аћимовић, Милан Бапак, Јакша Божић, Брана Давинић, Михајло Кашпер, Велимир Милијановић, др. Бранко Николић, М. Повреновић, Душан Поповић, Драг. Стојадиновић, др. Гавра Санто, Јеврем Томић, Бранко Томић, Михајло Стојадиновић, Стевица Кајански, Милорад Веселиновић, др. Ђорђе Јовановић и др. Мирко Косић, а од стране Клуба већине г. г. др. Милан Секулић и др. Стеван Крафт.

После отварања конференције, први је узео реч претседник владе г. др. Милан Стојадиновић и поздравио народне посланике истакавши циљ ове конференције. Претседник владе г. др. Стојадиновић говорио је о организовању Југословенске радикалне заједнице у Дунавској бановини подвукавши потребу да се организација странке има спровести преко народног посланика из Војводине и то у року од шест недеља, како би се онда могао извршити избор Бановинског одбора. После поздравне речи и излагања о потреби организовања Јрз, претседник владе г. др. Стојадиновић је око 11 часова напустио конференцију.

По одласку г. Претседника владе Министар пољопривреде г. Станковић говорио је о раду на организовању странке у Дунавској бановини и изнео план како ће се она спровести. Министар г. Станковић је нарочито истакао потребу да се што пре изврши избор личности које ће спровести организацију у срезовима, чији парламентарни претставници, народни посланици, не припадају Југословенској радикалној заједници. Пошто се спроведе организација по срезовима, имао би се извршити избор бановинског одбора Јрз. (Дан)

—o—

Италијани узмичу пред трупама генерала Нашибуа

Адис Абеба, 27 новембра. — Рајтер јавља: У току синоћњег телефонског разговора генерала Нашибуа, командант Цициге, известио је цара да курири који стижу из Цициге јављају да Италијани узмичу.

Генерал Нашибу саопштио је да су извиђачка италијанска одељења у највећој брзини напустила Аналу, јер кад су тамо стигли Абисинци наишли су на камионе пуне лешева.

Г. Нашибу је додао да су његове трупе нашле Герлогуби и Горахај евакуисане од Италијана, који измичу према Нариду.

Маршал Бадољо добио наредбу за нову офанзиву

Лондон, 27 новембра. — Јутрошњи „Дејли Телеграф" тврди да је нови италијански главнокомандујући у Источној Африци маршал Бадољо добио упутства од владе, да одмах по пријему дужности отпочне офанзиву с крајњег десног крила италијанског северног фронта, то јест са тромеђе Еритреје, Судана и Абисиније, те да у току те офанзиве, наступајући дуж суданске границе, што пре зађе у област језера Цана.

Италија је, вели се у овој вести, досад избегавала операције већег стила на крајњем северо западу Абисиније, да не би зашла у интересну сферу енглеског језера Цана. Сад, међутим, с обзиром на све јачи утицај санкција, Италија више не може да се држи тих обзира, већ мора помишљати на операције које могу задати одлучан ударац Абисинији.

Развој грчке кризе

Атина, 27 новембра. — *Атинска агенција јавља:*

Претседник владе у оставци г. Кондилис упутио се јуче пре подне у 11 часова, у двор, по претходном позиву, и задржао се у аудијенцији код Њ. В. Краља непуна 2 сата.

По изласку из двора, претседник владе г. Кондилис изјавио је новинарима да је Њ. В. Краљ предложио распуштање народне скупштине и расписивање избора, које треба да изврши једна јака влада, састављена по избору Њ. В. Краља. Њ. В. Краљ захвалио му се и умолио га да отправља текуће послове док не донесе одлуку, пошто заврши консултовања. На питање о евентуалној амнестији г. Кондилис је изјавио да је било речи и о томе питању и да је суверен тражио да му се поднесе списак лица која су осуђена за политичке кривице. У току разговора, Њ. В. Краљ предао је г. Кондилису велики крст ордена Спаситеља, највишег грчког одличја.

Продужавајући консултовање, Њ. В. Краљ примио је у 15 часова потпретседника министарског савета г. Теотокиса, с којим се задржао у разговору све до 17 часова.

Њ. В. Краљ примиће данас г. Цалдариса у 10.45 часова, а после тога г. Метаксаса у 13 часова.

Ваздушна веза Прага са нашим Приморјем

Праг, 27 новембра. — *Авас јавља:*

Министарство јавних радова потврђује да се ради на пројекту успостављања ваздушне линије Праг Трст. Осим тога, постоји пројекат да се досадашња линија Праг—Загреб продужи до Сплита и Дубровника.

Жалост у абисинском двору

Адис Абеба, 27 новембра. — Агенција Авас јавља:

Абисински цар објавио је јуче пре подне, у присуству великодостојника и црквених поглавица, смрт унука цара Менелика Лиђе Јасуа.

Царевом наредбом заведена је дворска жалост.

—o—

Одговор југословенске владе предат у Риму

Рим, 27 новембра. — Агенција Стефани јавља: Одговор југословенске владе на италијанску протестну ноту по питању санкција предат је јуче италијанском посланику. Одговор је врло пријатељски.

—o—

Италијанске трупе напустиле Горахај

Адис Абеба, 27 новембра. — Агенција Авас јавља: Абисинска влада потврђује вест да су италијанске трупе напустиле Горахај и Герлогуби на огаденском фронту. Абисинске трупе спремају се да заузму ове две вароши.

—o—

Нови шеф области Шире

Париз, 27 новембра. — Авас јавља: На тигрејском фронту Италија је наименовала дејаса Асабану Арару из Целинбиета за шефа области Шире. Овај је дејас прешао на страну Италијана 23 октобра и затражио да се бори на страни Италије. Италијански извештај истиче да је Италија овим наименовањем хтела да покаже како цени помоћ својих домаћих пријатеља.

КУЛТУРБУНД

је основан у Новом Саду одмах после нашег народног ослобођења и уједињења са задатком да организује и координује културни рад и живот Немаца у Југославији. То је требала да буде немачка матица око које би се скупљали сви Немци интелектуалци из наше земље, да би порадили са што више успеха на културном пољу за свој претежно земљораднички народ, који се после нашег уједињења нашао у потпуно новој ситуацији.

Наша држава је желела, да та ситуација буде боља за Немце него што је била под мађарским режимом, те је дала покретачима културног савеза издашну моралну и материјалну помоћ. Код нас се сматрало, и пре женевских одредаба за заштиту мањина, да мањине имају право на свој језик и школство, на чување својих народних обичаја и народних традиција. Без икаквих ограничења, дакле, дозволио се пун живот овој нашој народносној групи тим пре, што је она под Мађарима скоро потпуно изгубила свој народни карактер. Она је личила на аморфну масу од које је мађарска политика увелико стварала, путем школа и управних власти, Мађаре. У дванаестом часу је дошла српска војска да спасе од претапања не само нас национално избледела словенска племена, него са нама заједно и Немце, који су се затекли унутар наших граница у северном Подунављу.

Ми смо са уживањем посматрали један пробуђени као наново рођени огранак великог немачког народа, који се у овим данима Ослобођења са нама заједно радовао. И припадници немачке мањине изграђивали су свој национални и културни живот пред нашим очима у свима правцима. У том изграђивању културног економског и социјалног живота, међутим, они су прешли границе губећи сваку меру и обзире према новој отаџбини у којој су се нашли. Уместо гајења осећаја о припадности држави у којој живе, њихови политички вођи су хтели да све више ограђују и деле Немце од већине, пишући у својој штампи са све већим омаловажавањем оног народа који их је ослободио.

• Доласком национал-социјализма на власт у Немачкој, дрскост пропаганде политичких вођа, који су уједно били и вође „Културбунда", постала је за свесне југословенске националисте управо неиздржива. Та пропаганда, вођена из „Културбунда", воли се од тога доба по упутствима из Рајха, где ниче читава пропагандистичка литература за све земље у којима живе Немци као мањина. У тим пропагандистичким књигама и брошурама, руже се и потцењују наше источне и југоисточне Европе. Национал-социјализам шаље у своја посланства и специјалне партиске претставнике, који на најбезочнији начин преузимају пропаганду у своје руке. Мађарска и Румунија су протерале те партиске претставнике, док их ми трпимо да из Риунионе палате у Београду преко новосадског „Културбунда" преко народног посланика г. др. Крафта, претседника г. Кекса и главног секретара г. Гијома трују наш трезвен швапски сељачки народ и нарочито швапску омладину.

• „Дан" је од почетка свога излажења указивао на зле последице национал-социјалистичке пропаганде. Било их је који су нам говорили да претерујемо, а има их, (срећом мали број) који су осуђивали наш став према политичким вођама, нарочито према г. др. Крафту. Догађаји су, нажалост, нама дали за право. Оно што се догодило у Великој Кикинди догодило се и у Торжи, Врбасу, Филипову и још многим местима Баната, Бачке, Барање, Срема и Славоније. Нарочито је живља омладина отишла у стрампутицу. • У младе душе немачких омладинаца сејана је мржња према свему што је српско и југословенско. Догађај у Великој Кикинди је жалосна последица рада „Културбунда", чији претседник и секретар дају омладини онај текст, на који она треба да положи заклетву.

• Ми смо већ давно тражили, да се овакав „Културбунд" распусти и да му се рад ограничи на његову првобитну намену, јер су култура и политика две ствари. Уверени смо, да ће власти строго испитати не само овај случај заведене омладине, него и рад целе организације новосадског „Културбунда". Том приликом ће се установити истинитост свију наших навода које већ одавно износимо у нашем листу. А несавесни агитатори и плаћеници г. Најхаузена морају искусити сву строгост закона.

Сваких 100 купона треба исећи и послати администрацији

Г. Бенеш о демократији и Друштву народа

Недавно је г. Бенеш одржао велику и сјајну беседу чехословачким студентима у којој је изложио своје мисли о савременим проблемима науке, о држави и о међународној ситуацији. Из његовог говора струји јак хуманизам, пацифизам и демократизам који се ипак разликује од става предратних либералистичких политичара, па је зато врло интересантан и поучан. Рад на светском миру је, рекао је г. Бенеш, етичан. Рат се коси са хришћанском науком „не убиј". (Тиме ће г. Бенеш стећи симпатије и клерикалних кругова). Рат је данас све више технички и хемијски па има врло мало везе с јунаштвом. Средиште проблема јесте у том, које и какве функције треба држава да врши, а које да не врши. Од тога зависи и оправдање државе. Фашизам хоће борбеност и динамизам у свим манифестацијама живота. Национал-социјализам хоће да од Немаца направи Херенфолк па се зато бори за чистоћу расе и за престиж Немства. Дакле, мир не зависи само од спољне политике држава него и од унутрашње, јер ова утиче на спољну. Недемократске владавине те же експанзији и зато угрожавају мир. Неспоразум међу народима долази од различитих унутарњеполитичких уређења држава.

Г. Бенеш брани такву концепцију државе која произлази из синтезе модерног индивидуализма и модерног умереног статизма, а која треба да буде демократска владавина свих за све. Он признаје, да данашња демократија има недостатака па зато каже, да се сада одлучује о том, да ли ће се она реформисати и њени недостаци и претераност уклонити или ће се Европа вратити у доба Француске револуције тј. у разне форме апсолутизма. Дабоме да поред тога важну улогу игра привредно стање. Данашња привредна криза растаче државу уопште, а демократију напосе и води империјалистичком рату. *Зато је борба против привредне кризе — борба против рата. Предохрана је свесна привреда и социјална политика.*

Г. Бенеш је за пацифизам, али он не треба да је слеп и млак. Због тога дословце каже: *„Ја сам против навалног рата за обранбени рат. И демократију и светски мир морамо бранити топовима и митраљезима".*

Увек се да утврдити ко је нападач и против њега ће поступити Друштво народа. Г. Бенеш указује смернице политике Чехословачке: спремити своју одбрану, верност савезима, уговорима и Друштву народа, борба за демократију, за мир, за социјалну правду, за слободу савести и мишљења.

Овде је г. Бенеш поводом италијанско-абисинског спора, а избегавајући вешто да се у њега умеша, изнео своје мисли о узроцима тог рата и о његовом решењу те о превенирању рата уопште. Тиме је опет доказан високи ранг тог европског државника, чије су се опште симпатије трајно утврдиле. Дабоме да ће и братска нам Чехословачка имати користи од угледа и рада њеног сина, чији је глас у европском концерту врло јак и врло тражен.

Др. А. Гавела

Дневна кроника

У иностранству...

Беч, 27 новембра. — Корбиро јавља: Савезни комесар пуковник г. Адам саопштио је у говору преко радија, да је у Патриотском фронту организовао преко 2 милиона Аустријанаца, међу њима и оних који бораве у иностранству. Њима се на тај начин даје прилика да афирмишају своје припадништво Аустрији. Међутим принцип Патриотског фронта је, да сви Аустријанци у иностранству строго поштују законе земље, која им је указала гостопримство, и да најбрижљивије воде рачуна о њеним специјалним политичким приликама. Према изјавама г. Адама, Патриотски фронт има досада припадника у 40 страних земаља. Г. Адам је на крају говора скицирао опсежну културну и патротску делатност Патриотског фронта.

Брисел, 27 новембра. — АВАС јавља: Јуче је објављен белгиски одговор на италијанску ноту, којом Италија протестује против примене санкција.

Лондон, 27 новембра. — Упоредо са заклетвом посланика новог Доњег дома, извршена је и заклетва лордова у Горњем дому.

Лондон, 27 новембра. — Енглеска Народна банка јавља да је купила злата у шипкама за 292.500 фунти стерлинга.

Лондон, 27 новембра. — Лојд Џорџ који је у току 5 година био ван странке, вратио се јучерашњим даном опет у либералну странку.

Миами, 27 новембра. — Чувена лилипутанска Наталија Меклој удала се за џина Џорџа Мила који је висок 2.90 метара. Кад су мењали прстење морала је невеста да се попне на баламаке. Како је познато Наталија Меклој висока је 0.65 метара.

Њујорк, 27 новембра. — У граду Чакал суд је осудио убицу Џемса Колдвела на следећу казну: цео живот има да проведе под присмотром своје жене. Он је изјавио да више воли да живи у тамници.

...И у нашој земљи

Министар правде г. др. Мишкулин прегледао је загребачке судове. Он је имао и састанак са надбискупом г. др. Бауером и коадјутором г. др. Степинцем на којем се расправљало о приликама и потребама римокатоличке цркве.

Прва помоћ Министарства социјалне политике у житу приспела је у Зетску бановину. Жито ће се делити срезовима подгоричком, барском, даниловградском, цетињском и никшићком.

На новој прузи Никшић—Билеће ради се пуном паром. На радовима је упослено око 3000 радника.

У Чилипу, код Дубровника, непознато лице разорило је прозор на школској згради, ушло унутра и поцепало слику Св. Саве, а на место ове ставило слику г. др. Влатка Мачека.

Ванредна скупштина друштва „Меркур" одржаће се у Загребу 8 децембра.

У Београду ће се прославити 25-годишњица постојања есперантског покрета.

Ових дана започињу радови на уређењу скијашке скакаонице на Планици.

5000 празних станова има сада у Београду.

Далматинска речица Жрновица излила се из корита и нанела велике штете. Такође се излила и Зрмања.

Банска управа у Загребу затражила је да Карловац промени име, пошто оно није национално. Још пре две године предлагано је да се Карловац назове Зрињски град.

Сарајевска „Југословенска пошта" доноси допис из Суботице о мишљењу професора суботичког Правног факултета о питању преношења овог факултета у Сарајево. У допису се констатује, да су сами професори за пренос факултета у Сарајево, где су повољнији услови за рад но у Суботици.

Општина би у потпуности задовољила потребе чиновничког апарата и Железничке дирекције у случају њеног пресељења у Нови Сад

За смештај чиновника Општина би саградила, са кредитима од око 7,209.880 динара, три зграде са 70 станова

Наше обавештење о дефинитивној одлуци надлежних власти да се Дирекција државних железница пресели из Суботице у Београд изазвало је дубок утисак и велики револт у свима привредним круговима у Новом Саду. У вези с тим одржаће се још вечерас једна конференција привредника у дворани дома Удружења трговаца на којој ће се поставити најодлучнији захтев да Железничка дирекција, ако је већ донета одлука да се она сели из Суботице, пресели у Нови Сад, као привредни, културни и административни центар Војводине и Дунавске бановине.

Да би надлежне факторе до детаља упознали са разлозима који говоре у прилог ceобе Железничке дирекције у Нови Сад данас су отпутовали у Београд сенатор г. Дака Поповић и претседник Новосадске општине г. др. Бранислав Борота. Г. др. Борота ће том приликом, у својству претседника општине, у име Градског већа, предати претседнику владе г. др. Милану Стојадиновићу и Министру саобраћаја г. др. Мехмеду Спахи једну опширну претставку Градског поглаварства, у смислу одлуке последње седнице Градског већа, у којој су изнети сви разлози, који говоре за премештај Железничке дирекције у Нови Сад.

Национални, привредни и финансиски интереси говоре за премештај Дирекције у Нови Сад

У претставци је наглашено да Градско веће по овом питању приликом доношења одлуке није водило у првом реду интерес града већ се оно руководило изнад свега важним државним интересима. На првом месту треба истаћи национални интерес који говори за ceобу Дирекције у Нови Сад. Потребе наше северне периферије неминовно изискују да задржи једну такву значајну и велику установу, која ојачава национални елеменат у овим крајевима не само бројно, него и привредно и културно. Док би премештај таквог великог државног надлештва у Београд био без икаквог националног интереса, дотле би ови крајеви били много оштећени када би изгубили Железничку дирекцију. У претставци се подвлачи чињеница да суседна Мађарска на граничном подручју од Сегедина до Печуја, уз саму границу, има два пуна универзитета, два позоришта и друге моћне културне организације које држава обилно потпомаже, док се у северном делу Дунавске бановине, који нема ниједно државно позориште, доводи у питање и опстанак само једног Факултета, а сада са свог подручја треба да буде повучена и Дирекција државних железница.

У претставци, су затим, нанети значајни саобраћајни, привредни и финансиски интереси да Дирекција остане у Војводини, са седиштем у Новом Саду. Наглашено је да се Нови Сад налази у средишту војвођанске саобраћајне мреже, те да по свом положају има најпогодније везе са свима важнијим војвођанским центрима. Са својим централним положајем, довољно удаљеним од државних граница, Нови Сад би био у могућности да саобраћајно-управну и саобраћајно надзорну службу на својим пругама успешно организује, успешније него и један други град ових крајева.

Претставком је наглашено да је Нови Сад седиште трговинско-индустриске и занатске коморе, бановинског удружења индустријалаца, новчаних и осигуравајућих завода, Главног земљорадничког савеза, Продуктне берзе, Удружења пољопривредника, Бановинског удружења аутобуских предузећа, Удружења млинске индустрије, Удружења извозника и многих других привредних организација и установа, чије се подручје рада скоро стопроцентно поклапа са подручјем за које је надлежна Железничка дирекција у Суботици. И привредни и финансиски разлози, дакле, говоре да седиште Железничке дирекције мора бити у Новом Саду. Најзад, и интереси унапређења унутрашњег туризма говоре за то, пошто је у Новом Саду седиште туристичке организације „Фрушка Гора" која има осам својих путничких агенција и преко 40 подружница и повереништва.

Општина би саградила неколико зграда за станове чиновника

Најзад, у претставци се наводе користи и погодности које би Железничка дирекција имала у Новом Саду. Па већ донетој и одобреној одлуци Градског већа, Градска општина би за смештај чиновништва Дирекције о свом трошку предузела ове мере:

Општина би уступила за зидање палате Дирекције бесплатно земљиште у величини од 208 кв. хв., а у вредности од 625.200 динара; за зидање станова нижих чиновника општина би уступила бесплатно земљиште од 3240 кв. хв., у вредности од 485.000 динара; за зидање 132 стана за особље егзекутиве, општина би уступила бесплатно земљиште од 6328 кв. хв., у вредности од 949.200 динара. Укупно би, дакле, општина уступила земљишта у вредности од 2,060.400 динара.

Општина би, сем тога, о свом трошку подигла за станове чиновника једну зграду од 12 станова са 36 соба и 6 кабинета, са трошком од око 1,537.000 динара; затим зграду од 18 станова са 48 соба, са укупним трошком од око 1,998.280 динара; најзад, једну зграду од 40 станова са 100 соба са укупним трошком од око дин. 3,674.600. Укупно би, дакле, општина била вољна да за потребе чиновника Дирекције сагради три зграде са 70 станова, 184 собе и 6 кабинета, са укупним трошком од око 7,209.880 дин.

Претставком је, најзад, наглашено да је град вољан да за привремени смештај Дирекције о свом трошку доградн два спрата на садашњој једноспратној згради Апелационог суда, у коју би се сместила Дирекција, док би се за потребе Апелационог суда доградио један спрат на згради Окружног суда. Све ове доградње извршиле би се са кредитима од око 40 милиона динара.

Убиство пољског чувара Павла Шилија остало је и даље нерасветљено пошто су осумњичене убице пуштене испод суђења

Пошто није било доказа — Зака Дивјак и синови су ослобођени

Велика Кикинда, 27 новембра. — У овдашњем Окружном суду изречена је јуче пресуда Заки Дивјаку и његовим синовима Радовану и Добривоју, који су били осумњичени да су убили Павла Шилија, пољског редара из Јазова, у Срезу новокнежевачком. Ово убиство десило се крајем јула ове године. Леш Павла Шилија нађен је у атару. Био је сав упакажен, размрскано лобање и угрувана, а поред њега није било оружја, иако се знало да је он као пољски редар носио са собом увек револвер. У први мах убиство је било нејасно, јер се није могло ни на кога сумњати. Тек после два дана јавили су се властима два мала чобана који су изјавили да су једно по подне видели својим очима како су три човека напали на Павла Шилија, који је обилазио атар и почели га туђи моткама и другим оруђем. Они су у њима препознали Заку Дивјака и његове синове који су иначе из Потиског Св. Николе. Власт је у овом правцу повела истрагу. Ухапшени су Зака и његови синови, јер се сумњало да су они Шилија убили што им је једном приликом нашао овце у туђој њиви и против њих је тада поднео пријаву. Међутим, у истражном затвору Дивјак и синови не само да нису признали овај злочин, већ су категорички одбијали да су они проузроковали смрт Шилијеву. Ипак пошто су против њих говориле многе околности, они су задржани и даље у затвору, све до јуче када су изведени пред суд.

На суђењу сва тројица су дело порицали. Зака је изјавио да се никако не осећа кривим, јер ни он ни његови синови нису имали зашто да убију Шилија, кога су иначе познавали, јер су га виђали у атару када су обилазили своје њиве.

Испитани сведоци Андрија Батори и још један чобан, који су рекли да су убиство, како им се чини, извршили Зака и његови синови, нису на претресу могли да потврде категорички свој исказ.

Како на тај начин није било сведока који би доказали наводе оптужнице, суд је Заку Дивјака и његове синове ослободио оптужбе.

Камени споменици, ископани из Басијане, пренети у музеј Матице српске

Камени споменици који су ископани приликом летошњег ископавања старог римског града Басијане, код сремског Петровца, којима је руководио г. др. Миодраг Грбић, кустос Музеја Кнеза Павла, пренети су у Нови Сад и предати на чување Музеју Матице српске, тако да је сада њена археолошка збирка обогаћена са још неколико значајних примерака.

У Саборној цркви на алмашком и успенском гробљу приређен је помен и парастос књижевницима и уметницима старе српске Војводине

Данас пре подне, поводом јубилеја Српског народног позоришта, одржан је у Саборној цркви парастос умрлим члановима Српског народног позоришта и интелектуалцима старе српске Војводине.

Од старих чланова парастосу су присуствовали г. г. Спасић, Динић, Бакаловић, сви чланови ансамбла на челу са претседником г. др. Радославом Илијћем, г. Драгољубом Сотировићем, управником, г. Жарком Васиљевићем, директором драме, г. Станојем Душановићем, секретаром и осталим истакнутим члановима ансамбла. Од стране Централне управе Удружења глумаца присуствовао је г. Божа Николић, претседник, и сви београдски уметници који ће узети учешћа на вечерашњој првој свечаној претстави.

Прво је после тога приређен помен на Алмашком гробљу Лази Телечком, Мити Ружићу, Милки Марковићки, Антонију — Тони Хаџићу, Кочи Васиљевићу, Светиславу Стефановићу-Буци, др. Милану Савићу и другима. Затим су сви чланови ансамбла заједно са функционерима отишли на Успенско гробље где је приређен помен др. Светозару Милетићу, Кости Трифковићу, Типки Лукићки, Андри Стојановићу, Јефти и Љубици Душановић, Милошу Хаџић-Светићу, Милану Јовановићу, Милану Матејићу и осталима.

На помену у Саборној цркви служили су г. Теодор Милић и свештеник г. Ст. Поповић. Појао је хор Државне мушке реалне гимназије „Краља Александра Првог" под управом г. Светолика Пашћана-Којанова.

На гробљу је читао заупокојену молитву прота г. Теодор Милић.

Санаторијум за унутрашње и живчане болести

БЕТАНИЈА

Нови Сад, Битољска (Деакова) ул. 47. Тел. 26-55

Стручно водство:

Др. Анау Д. спец. за живчане болести.

Др. Богдановић П. спец. за унутрашње болести

ОСОБЉЕ: сестре дијаконисе

Санаторијум најмодернија уређен за лечење свих унутрашњих и живчаних оболења. Нарочито се примењује дијетална и физикална терапија.

Примају се пацијенти и само ради тачног клиничког постављања дијагнозе.

Цене су умерене. На захтев могу се добити опширни проспекти.

Знате ли колика је корист од редовног купања у минералној води Варошког бодног купатила?

НАША РУБРИКА

„Проширене“ слободе у Трећем Рајху

Као што је познато у Немачкој не постоји више индивидуално мишљење, — органи штампе су униформисани и доносе само дозвољене вести, које су у свима листовима једнаке. И на скупштинама се дозвољавају само реферати народно-социјалистичких говорника и свака дискусија је искључена. Листови морају да објављују све велике говоре са пуним текстом и због тога имају мало места за друге ствари. Последица тога је, разуме се, да се новине читају све мање и да су зборови све мање посећивани, иако су чланови радног фронта и других корпорација приморани да их посећују. То сада треба да се измени. Заменик горњо-баварског жупног вође је недавно у бањи Телзу на јавном збору изјавио, да се сада ради на том, да се питање зборова реформише и знатно прошири. „Желимо да на таковим зборовима поново заведемо питања и измену гледишта и сваки члан народа треба да има прилику, да у случају недоумице затражи објашњење на надлежном месту. Не желимо да се критика одоздо онемогућава и на то се политичке вође нарочито оштро упозоравају. Врло добро нам је познато, да нису најгори они који мисле о предузетим мерама и који објашњење сматрају за потребно“.

Засада је, наравно, још врло сумњиво, да ли ће то обнављање живота на скупштинама имати успеха; народ у Немачкој постао је, наиме, врло опрезан, јер су незгодна питања врло често довела дотле, да је љубопитљиво запитквало морало кренути у концентрациони логор. Последње речи горњобаварског првака су биле о том погледу доста речите: „Само се по себи разуме, да се у таковим критикама не сме прекорачити извесна граница“.

Мора се ублажити и униформираност немачких листова. Државни секретар Функ, шеф штампе немачке владе, који је раније био главни уредник берлинског „Берзенцајтунга“, ових дана је у свом предавању изјавио, да ће се листови убудуће све више ослобађати од дужности да објављују пун текст великих говора. Границе слободном изводу ће се подићи само за врло важне говоре, у којима свака реч има свој значај, нарочито што се тиче спољне политике. Већина говора ће се, дакле, морати и даље објављивати од речи до речи. Функ је даље упозорио на то, да ће се завођењем дописа државних грађана, чиме ће бити учињена разлика између пуноправних „државних грађана“ и политички непоузданих „државних поданика“, уклонити и последња грешка у штампи. То значи да се поред Јевреја из сарађивања у дневној штампи искључује још велики број новинара, који су до сада трпљени. Дакле, пуним правом можемо сумњати да ће таково „проширење слободе штампе“, иза кога се још увек крије претња искључења из посла и синдикалних организација, имати неког нарочитог успеха.

ЖИВОТ НАШИХ ЉУДИ И КРАЈЕВА

Чуруг ће ускоро поново добити електрично осветљење

Чуруг, 27 новембра. — Још 1933 године Општина чурушка откупила је концесију за електрификацију свога места од дотадањих концесионара и уступила је Општинској електричној централи у Старом Бечеју. Уговори су одобрени и далековод од Бачког Градишта до Чуруга је већ изграђен, само се чекало на одобрење за његову употребу. Против решења Краљевске банске управе о дозволи употребе далековода од стране чурушке општине својевремено поднет је уток али је ових дана Министарство трговине и индустрије жалбу одбило а решење Банске управе оснажило. Засада, нема сметње да чурушке улице поново засветле електричном расветом. Грађанство са великим нестрпљењем очекује тај дан, када неће више морати са фењерима у руци газити црно блато. (Дан).

—о—

На дан уједињења, Соколско друштво у Старој Кањижи у великој сали Соколског дома, приређује свечану соколску академију са игранком. Осим програма који се састоји из простих вежби нараштаја и вежби чланова и чланица, приказаће се и позната шала Бранислава Нушића „Кирија“.

Хор студената православног теолошког факултета из Београда гостовао је у недељу у Србобрану. У 4 часа после подне одржано је вечерње у српско-православној цркви Св. Богојављења и том приликом је хор појао уз чинодејствовање свештеника гг. Кађанског, Глигоријевића и Вучковог. Увече је одржан концерт са игранком. Нарочита признања је добио србобрански син, члан хора г. Бранко Пивнички, ученик београдске Учитељске школе. Хоровођа г. Војислав Илић својим севдалинкама, уз пратњу гитаре стекао је велике симпатије публике.

Н. о. „Карађорђе“ у Сомбору прославиће 13 децембра своју крену славу у великој дворани Градске куће.

Велики пожар избио је у згради Аграрне заједнице на колонији Милешево, код Србобрана. Пожар је први приметио школски послужитељ државне основне школе, који је одмах известио учитеља г. Миленка Дебељачког који је алармирао цело село. Пожарна чета је одмах изишла на лице места. После једног часа напорног рада, пожар је угушен и локализован. Утврђено је да је пожар настао због рђаво спроведеног димњака.

1700 вагона шећерне репе утоварили су ове године Србобран и Турија. Србобран је лиферовао репу за једну, док је Турија снабдевала три шећеране.

Министарству за физичко васпитање обратила се управа Соколског друштва у Новом Кнежевцу с молбом да материјално помогне њихову акцију на изградњи Соколског дома „Краља Александра I Ујединитеља“ да би се они без застоја наставили и довршили.

Месни одбор ЈРЗ основан је у Чантавиру. Претседник одбора је г. Петар Филип, потпретседник г. Леонард Анитић, а секретар г. Сима Ивановић.

За јавног бележника у Ковачици постављен је најновијим решењем г. Министра правде г. др. Душан Матановић, бивши јавни бележник у Оџацима, док је досадашњи јавни бележник у Ковачици г. др. Борислав Поповић разрешен дужности.

Опроштајно вече приређено је у Стапару г. Божи Попићу, дугогодишњем управитељу Државне основне школе у Стапару, који је указом Краљевских Намесника премештен за наставника основне школе у Сомбору. На банкету је одржано више здравица.

Г. Густика Фистер, индустријалац решењем Министарства социјалне политике, враћен је на положај потпретседника Окружног уреда за осигурање радника у Суботици. Против г. Фистера је својевремено подигнута оптужба да је приликом једне лиферације за Окружни уред примао провизије. Међутим, поведеном истрагом г. Фистер је потпуно рехабилитован.

У Жабљу је гостовао хавајски трио из Новог Сада са г. Милом Гајчиним на челу, где је приредио три музичка вечера 21, 22 и 23 о. м. Успех ових музичких приредаба је био одличан, пошто је г. Гајчин са својим друговима већ после првих тачака освојио симпатије публике. Публика је после сваке отсвиране и отпеване тачке бурно поздрављала младе уметнике, те је овим успехом а по свеопштој жељи, поново гостовање овог хавајског трио у Жабљу већ осигурано.

Старобечејски пчелари ове године утрошили су преко 7000 килограма денатурисаног шећера за исхрану својих пчела, док су прошле године били принуђени да прворазредни мед продају по 7 динара килограм.

Непознати лопови упали су у гвожђарску радњу Михајла Ујварна у Србобрану и ушли кроз таван у радњу, покупили сво вредносне ствари, разне животне намирнице и обивши ручну касу, однели су ситан новац. Жандармерија води истрагу.

Г. Драгутин Сенаши, уметник на виолини, одржаће 30 о. м. велики концерт у хотелу „Војводина“, у Петровграду.

Не никако . . . макар какав радио

Драги камен међу радио апаратима

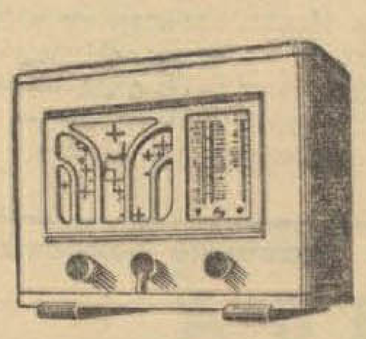

PHILIPS RADIO

Чист, веран и селективан пријем и најудаљенијих станица.

Таласна дужина од 16-2000 М.

Пријемници већ од **Дин. 1995·—** или месечне отплате од **Дин. 120·—**

Стоваришта сијалица за радио и осветљења

Заступник **Philips-service**

РАДОЈИЦА М. ТЕОФАНОВИЋ

НОВИ САД, Краља Петра ул. 15. — Телефон **30-63**

Седница Историског друштва

Под претседништвом г. др. Станоја Станојевића, професора Београдског Универзитета одржана је седница Историског друштва у Новом Саду, на којој је секретар друштва г. др. Димитрије Кириловић, управник Државне архиве, поднео извештај о археолошком ископавању римске Батоане које је летос вршио г. др. Миодраг Грбић, кустос Музеја Кнеза Павла.

Г. др. Душан Поповић, професор Универзитета, поднео је извештај о материјалу који ће се објавити у идућим свескама Гласника. Од почетка идуће године по решењу управе, Гласник Историског Друштва излазиће четири пута годишње место трипут, као досад, и то јануара, априла, јула и октобра, уз исту претплатну цену од сто динара. Управни одбор је такође одлучио да приступи издавању дописница са ликовима војвођанских историских личности и установа.

Одавши последњу пошту своме умрлом добротвору Георгију Летићу, епископу банатском, управни одбор је изабрао за редовног члана г. др. Драгољуба Павловића, доцента Универзитета и примио је за добротвора утемељача Историског друштва г. Илију Јојкића, индустријалца из Инђије, који је приложио друштву 2000 динара.

ОКРУЖНИ СУД

Ослобођен Антон Мохоровић, чиновник новосадске општине

Антон Мохоровић чиновник града Новог Сада одговарао је пред судијом појединцем по оптужби државног тужиоца, што је у намери да се против г. Милана Белегишанина царинског контролора, поведе кривични поступак, лажно пријавио оштећеног г. Белегишанина Министарству финансија да му је он 19 јула прошле године, у Новом Саду запретио убиством и да је отрчао у свој стан по револвер да га убије.

Суд је донео одлуку, пошто је саслушао већи број сведока и одбрану, којом се оптужени Мохоровић ослобођава оптужбе. Пресуда је правомоћна.

15 ДАНА ЗАТВОРА ЗБОГ ЛАЖНЕ ПРИЈАВЕ

Јован Обровски, масер из Новог Сада, осуђен је данас од судије појединца на 600 динара новчане казне или 15 дана затвора, што је 1 новембра прошле године пријавио управи полиције Милана Мајера и жену му Веру да су починили крађу материјала железничке радионице.

Како је полиција утврдила да је пријава лажна, то је Јован Обровски осуђен.

ЗБОГ ТОГА ШТО ЈЕ СЕКИРОМ ХТЕО ДА „ЗАПЛАШИ“ ЕГЗЕКУТОРА КАЖЊЕН ЈЕ СА 600 ДИНАРА НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Франц Конрад, зидар из Старог Футога, осуђен је данас од судије пајединца на 600 динара новчане казне или 10 дана затвора што је 6 децембра прошле године, потегао секиру према извршитељу Сремског начелства Милану Авдаловићу у намери да га убије.

За ово дело одговарао је Конрад и пошто се утврдило да је хтео само да га заплаши, осуђен је на овако благу казну.

Електрични рат у Петровграду постаје све огорченији

„Косовска битка“ — у Градском већу

На синоћној конференцији грађана поново је оптуживано градско поглаварство

Петровград, 27 новембра. — Данас после подне одржаће се седница градског већа, на којој ће се решавати о понуди Електричног друштва Војводина а. д. Акциони одбор грађанства за борбу за снижење цене електричној струји, који се је до сада састојао из 12 лица, проширио се ових дана на 255, у који је ушао велики број земљорадника. Уочи ове важне седнице, која ће бити одлучујућа по будуће интересе града и грађанства, акциони одбор сазвао је синоћ свих 255 чланова на широку седницу, са задатком да се предузму мере предострожности за данашњу седницу градског већа. Велика дворана хотела „Војводина“ била је препуна грађана, у којој је било око 300 људи.

Седницу је отворио г. Живојин Терзин, претседник удружења трговаца, који је дао реч г. Паји Крижановом, градском главном књиговођи и финансиском саветнику у пензији. Г. Крижанов је објаснио да се указала потреба да се сазове шири скуп грађана уочи седнице већа, ради донашања потребних одлука, да се и овог пута не би догодило оно што се је догодило 1929 године, када је на седници градско претставништво отуђило електричну централу и оштетило град и грађанство са око 150.000.000 динара. Каже да се сада ради о понуди електричног друштва Војводина а. д. за довођење електричне струје далеководом из Новог Сада, о којој има сада на овој седници да реши градско веће. Ова понуда има за циљ да потпуно уништи градску електричну централу, те да се она никада више као такова не појави. Са овим уговором град би добио нове обавезе, био би искоришћен и оштећен са око 144 милиона динара. Ову штету грађани ће покривати у облику велике прирезе или ће плаћати још скупљу струју граду као препродавцу. А оним моментом када понуда ступи на снагу у облику уговора, грађани више неће имати никакво оружје да се боре против скупе струје, пошто штрајковати више неће бити могуће. На крају је г. Крижанов позвао целокупно грађанство да се искупи пре ове седнице градског већа и да траже да присуствују седници и чују шта ће који већник говорити и ко ће заступати интересе града и грађанства.

Узео је потом реч г. др. Јоца Михаиловић, адвокат, који каже, између осталог: „Снага електричног друштва Војводина лежи у нашој слабости. Они не би могли ништа урадити да међу нама нема продатих душа. Тако је дошло и до овог срамног уговора. На ове продате душе ми смо бацили анатему. Али морамо гледати и на оне који су данас одговорни, пошто има и данас продатих душа! Да електрично друштво нема толико новаца и да не верује у нашу слабост, давно би снизило цену струји. Али оно неће јер сматра да ћемо се брзо разићи и јер сматра да ће наћи још једну продану душу да штити њене интересе. За последње две године није тражено снижење цене струје, иако је било основа у уговору. Ми нисмо уговарајућа странка, али место нас требао је да то учини претседчик наше општине. (Узвици: Доле Милорад Владив!) Држим да је данашње градско поглаварство за све ово много криво, исто толико као и оно које је продало централу, јер у њему и седе исти људи. Ми држимо седнице, молимо их да предузму мере, али градско поглаварство неће ни да мрдне, иако смо га упозорили на 11 и 20 тачку уговора, по којој град може тражити снижење цене струје. Кад смо тражили да уђемо у кабинет претседника општине и изнесемо наше жалбе, претседник општине није хтео ни да нас прими и слуша. Морали смо да рупимо у кабинет претседника, и видели смо да држи Американце у кабинету. Изгледа да су њему милији Американци него ми грађани. Дошли смо до закључка да има кривице до претседника општине и поглаварства, те смо зато поднели тужбу против њих. Немамо вере у ово градско поглаварство, пошто у њему седе отприлике исти људи који су продали централу и они данас хтели не хтели морају бити на њеној страни. И једва смо успели да натерамо претседника општине да сазове „електрични одбор“ градског већа на седницу и да се закаже седница градског већа. Али и овде се служе смицалицама. Тражили смо да се седница већа сазове у сали жупаније, да сви присуствујемо, и да то буде једина тачка на дневном реду. Седница је, међутим, сазвата у већничкој соби, у којој једва могу да стану сви већници. Седница је тобоже јавна. Да, али за нас нема места! Јер ви грађани не треба да чујете ко ће да брани електрично друштво! И уместо да ово буде једина тачка, ово је тринаеста тачка дневног реда са провидном намером да се већници изморе на предњим тачкама и да се разиђу док дође на ред тринаеста тачка. Види се да им није циљ да се ово као једина тачка претресе у присуству грађанства.

Из овог поступка града Американци могу створити причу, па да се америчанска деца смеју нашој простоти. Сутра се бије Косовска битка на седници већа. Ми грађани треба да видимо ко је за централу. Али зато ћемо тражити сутра кад се искупимо да се седница премести одмах у велику дворану жупаније, пошто може лако да се деси да поново дођемо до једног срамнијег уговора“.

На крају је донета одлука да се на пола сата пре седнице већа сакупи неколико стотина грађана пред градском кућом, где ће демонстративно захтевати од претседника општине и градског поглаварства да се седница премести у жупаниску палату, те ће седници присуствовати целокупно грађанство. Донета је уједно једна резолуција, коју ће истовремено грађани предати градском већу пре решавања овог питања и којом ће енергично тражити да се понуда одбије, а да се засада расправи само питање снижења цене струје. Уједно ће се тражити да ово питање буде једина тачка на дневном реду. *(Дан)*

Против предлога за промену имена градова: Сомбор—Бранковићево; Велика Кикинда—Путниково

Грађани Сомбора и Велике Кикинде се одлучно противе промени назива њихових градова

Сомбор, 26 новембра. — Пре неколико дана достављена је Градском поглаварству одлука Банске управе, којом се досадашњи назив града мења у „Бранковићево“.

Ова одлука изазвала је у целом грађанству велико изненађење, и захтевало се, да град учини све што је потребно, да се Сомбору остави и даље његов стари назив.

Поводом тога претседник градске општине г. Ђорђе Цвејанов сазвао је за данас ванредну седницу Градског већа, да се против ње учини протест.

Образлажући свој предлог г. Цвејанов је, између осталог навео да је већ поднео у том смислу извештај Банској управи у којем је указао на неоправданост промене назива Сомбора. Промену назива града бановинска комисија би извршила у циљу да се граду да национални назив. Међутим, комисија није имала у виду, да данашњи назив Сомбора није ненационалан. „Сомбор“ долази од чисте словенске речи „Собор“ (сабор, збориште), или како су тада изговарали „Сонбор“, па је стога промена назива депласирана. Из словенске речи „Сонбор“ постао је доцније изговором „Сомбор“ и одомаћио се у срцу и души грађана и околине. Са тим називом је везано цело деловање на културном и националном пољу свих родољубивих синова сомборских. Да је садашњи назив ненационалан, не би се имало ништа приметити на његову промену, али се грађанство са правом буни, када се мења чисто национални назив града.

Исто је тако промењен назив „Фернбах“ на „Клење“ и „Чичово“ на „Ведрине“.

Место „Фернбах“ не постоји, већ је то презиме једне породице, која има велико имање на територији Сомбора и поред којег пролази железничка пруга Сомбор—Нови Сад. Некада је била ту железничка станица „Фернбах салаши“, а тај је назив касније Министарство саобраћаја променило у „Чичовац“.

Што се тиче промене назива „Чичово“ и оно није оправдано јер је исти чисто српског порекла.

Први је узео реч градски већник г. др. Радивој Симоновић, лекар који се осврће на прилике пре рата у Сомбору, истиче његову сјајну националну прошлост и са жаљењем констатује, да се од Сомбора постепено ствара обично село.

— Од Сомбора се одузело много после ослобођења, — рекао је г. др. Симоновић, — и све се то подносило, јер су увек истицани виши државни интереси. Сад се иде чак тако далеко, да нам се одузима славно име Сомбора и даје срамно име Бранковића, које српски народ од Косова проклиње.

Исто тако налази да је бесмислено мењати назив „Чичово“, који је чисто српског порекла.

Предлаже да се донесе резолуција у којој се протестује против мењања имена града. Град Сомбор носи словенски назив и нема потребе да се он мења.

Г. Димитрије Бокшан, свештеник, говори у сличном смислу, износећи велике заслуге Сомбораца за ослобођење и уједињење. Предлаже, да се не дозволи промена националног назива Сомбора. У вези са овим питањем г. Бокшан говори и о укидању и премештају разних звања из Сомбора, који све више пропада, па се дотиче и питања премештаја Касационог суда из Новог Сада у Сомбор, што је пре више година решено на највишем месту, али се то решење никако не извршује, иако је бивша жупанијска зграда у два маха преоправљана.

Г. Матија Колар, адвокат, такође је противан мењању назива града, па је веће предлог г. Цвејанова и др. Симоновића примило. (Дан).

Ни Велика Кикинда неће да се назове Путниково...

Вел. Кикинда, 27 новембра. — Под претседништвом г. Живојина Ротарова одржана је редовна скупштина градског претставништва. На дневном рееду је 56 тачака — решења и предлога.

Пре отварања скупштине г. Ротаров је позвао већнике да ћутањем од једног минута одаду почаст покојном епископу др. Георгију Летићу, који је дуго година био становник града.

Са великим интересовањем се прешло на расправљање дописа Банске управе по којем се препоручује претставништву да се име града Велика Кикинда промени на име Путниково.

Претседник г. Живојин Ротаров је прочитао становиште градског савета по којем се најенергичније одбија да се промени име града. Исто становиште је заузело и претставништво и донета је резолуција по којој се, пошто град не носи име анационално и јер су у Вел. Кикинди становали од памтивека Срби, те погледом на историјску улогу коју је имао у историји, ограђује од сваког покушаја за промену имена.

За припомоћ незапосленима претставништво је решило да се уведе 50 од сто принудни социјални прирез.

Усвојена је, затим, молба пододбора Удружења Југословенских националних железничара, који су тражили од града да им се уступи бесплатно земљиште за подизање железничарског дома. — Атл. клубу „Слога“ дат је бескаматни зајам од 5000 дин., као прилог за подизање клизалишта. Пошто је дневни ред био исцрпљен г. Живојин Ротаров закључио је скупштину. (Дан).

Хумор

— Ви долазите због расписаног места у нашем подузећу. Жалим, али имамо досад већ 270 понуда.

— Па, можда бих, г. шефе, могао бити ангажован да сређујем те понуде?

*

Један нађефлејсани брат, касно ноћу, стоји код уличне светиљке и мучи се да својим кључем откључа гвоздени стубац.

— Хајде, гледајте да одете кући, опомиње га стражар. Овде не станује нико.

— Не станује нико? Па зашто је онда тај магарац оставио тако касно да му гори светлост?

*

Просјак: Милостиви господине, верујте ми, расипање моје жене довело ме је до овога стања...

Господар: Доиста? Ево вам 2 динара, па причекајте часак, — да дозовем моју жену да вас види.

*

— Зашто одлазите од нас, Анка? пита госпођа служавку. Зар нисмо поступали с вама, и ја и господин, као са чланом породице?

— Јесте, милостива. Па зато баш и одлазим.

*

Посетилац у позоришту, узрастом необично висок, примећује да му иза леђа седи неки мали грбавко, те, окренувши му се, запита га да ли шта види.

— Не, нажалост, ништа не видим од ваших леђа, вели овај.

— Онда пазите, вели високи господин, па кад приметите да се ја смејем, смејте се и ви.

*

ПРОФЕСОР (газдарици): Молим вас, потражите у соби ту несрећну мачку. Страшно мауче, не могу да пишем.

ГАЗДАРИЦА: Али, господине професоре, та ви седите на њој!

Совјетски астрономи су открили 23 нове планете

Москва, 27 новембра. — Један од програмских задатака Симејског опсерваторијума на Криму је редовно посматрање малих планета-астероида, које круже око сунца између планета Марса и Јупитера. Опсерваторијум се занима тим послом од 1912 године и за то време је извршио око 2000 посматрања, помоћу којих је открио неколико стотина астероида.

Симеиски опсерваторијум је једини у СССР члан међународне организације опсерваторијума, који се занимају систематским посматрањем малих планета. Ове јесени је сарадница опсерваторијума П. Ф. Шајнова открила 25 нових малих планета.

Ових дана је стигао у Москву циркулар међународне централе за регистровање малих планета у Берлину у коме је опис посматрања учињених у Јоханесбургу у јужној Африци. Из тог циркулара сазнајемо да је три нове планете П. Ф. Шајнове открио 3 октобра и астроном Џаксон, који их је приметио истог дана, али једну минуту и осам секунада касније него у Симеизу. Као што је јавио управник берлинске централе професор Штраке примат у откривању те три планете је остављен совјетској астрономкињи.

СПОРТ

Репрезентација наше Националне лиге игра у недељу у Руану против Нормандије

Наш репрезентативни тим полази данас на пут

У недељу 1 децембра о. г. игра репрезентација наше Националне лиге у Руану против селекције најбољих играча Нормандије. За ту утакмицу Савез је одредио овај тим:

Урх, Белошевић, Рајковић, Јазбец, Лојанчић, Лехнер, Медарић, Лемешић, Секулић, Томашевић, Сарић.

Поред тога полазе на пут Спасић, Бертонцељ, Радовниковић и Милошевић. Вође пута су гг. Бошко Симоновић и Света Поповић.

Репрезентација креће за Француску данас, 28 о. м., после подне.

Вероватно је да ће се после ове утакмице закључити још неке против селекција неких француских покрајина.

Са футбалске трибине

Правилно тумачење прекршаја изласка и уласка играча на терен

Јнс тумачи случај Рора са утакмице Југославија—Расинг у Новом Саду

Необавештена публика, која од свих спортских правила зна само да види гол и победу својих, има прилике сада да види како се решава један интересантан прекршај у футбалској игри.

На тражење Судиског одбора при Новосадском ногометном потсавезу а с обзиром на неједнаку примену правила од стране појединих судија, приликом повратка играча у игру за време њеног трајања, поново се саопштава свима савезним судијама службено тумачење које гласи:

„На основу измена учињених у правилима игре од стране Интернационалног Борда објављују се измене у параграфу 12. У томе параграфу избацује се шести пасус и замењује следећим: Играч, који из било којих разлога напусти терен, може се у игру вратити само онда, када је лопта ван игре, и при повратку у терен мора се пријавити судији. (Ово Рор није учинио).

Играч, када за време игре изађе са терена, мора чекати док се игра знаком судије прекине, па тек онда да се врати у игру, т. ј. моћи ће се вратити у игру кад лопта оде у аут, корнер, код постигнућа гола и у свима случајевима кад је лопта ван игре (не само ван игралишта) и у томе случају треба да се јави судији.

Ако играч уђе на терен за време игре, судија ће прекинути игру и досудити против прекршитеља индиректни слободан ударац, и то са оног места, где је играч ушао на терен, са саме линије — па макар то било и крај самог гола.

Ако играч приликом уласка на терен, у моменту кад игра није прекинута, учини и друг неки прекршај, игра руком — чини фаул, судија ће у том случају досудити директни слободан ударац, а неће га казнити због првог прекршаја — уласка на терен за време игре, из разлога што играч има право играња (ако није искључен из игре), за цело време трајања игре, па уласком у игру учини прекршај правила игре, казниће се строжијом казном. Ако је такав прекршај учињен у казненом простору браниће стране, казниће се казненим ударцем са 11 метара".

Као што се види судија г. Св. Петровић правилно је поступио против прекршаја Рора. Шта више он га није ни казнио иако је то могао. Необавештена публика видела је у овоме навијање за Југославију и без разлога је бучно нападала све одлуке г. Петровића.

—o—

Пословни одбор Ннп-а је поништио утакмицу Макаби—Грађански на жалбу Ј. Макабија

Као што је „Дан" јавио Макаби се жалио Потсавезу на утакмицу са Грађанским (Срем. Митровица), због неправилне одлуке судије г. Свет-Петровића. Наиме случај је био следећи: у другом полувремену бек Грађанског је чуо звиждук локомотиве те је у казненом простору ухватио лопту, мислећи да је судија дао знак да се игра прекине. Судија је у први мах наредио удар са 11 метара против Грађанског. Међутим, играчи Грађанског су правдали случај њиховог бека, његовом забуном. Судија г. Петровић примио је разлоге Грађанског и повукао своју првобитну одлуку. Због тога се Макаби жалио ННП-у. На синоћној седници Потсавеза ова утакмица је поништена и друга ће бити накнадно одређена.

—o—

У три реда . . .

Спортске вести са свих страна

У Милану је затворен велики зимски пливачки базен из разлога штедње угља поводом санкција!

Жана Шарп ове године у отсуству Вилс Мудјеве и Јакобсове, првакиње Североамеричких држава у тенису, прешла је у професионале, прикључивши се групи, познатој под именом „Тилденов циркус".

Бечки Рапид о Божићу и Новој Години поћи ће на турнеју у Африку и Мароко.

Београдски листови јављају да је поред Глазера на утакмици у Нишу повређен и Божовић. Играчи државног мајстора су огорчени на овај „гостољубиви" дочек и испраћај, те не желе више да играју у провинцији.

ЛИСТАК ДАНА

Ловац на миразе

К. Ловаси

Женидбени посредник, услужан, рече:

— Какву изволите заповедати?

Ловац на миразе:

— Смеђу, са плавим очима, високу, витку, која је превалила тридесету.

— Хоће ли ова одговарати? запита посредник, показујући фотографију.

— О, прекрасна!... Сјајно је!...

Посредник мало почека, па онда запита са извесним устручавањем:

— Овај... колико кошуља има ваше господство?

— Две. Ову која је на мени, и једну спаваћицу, код куће.

— И с тиме хоћете да се богато ожените?

— Зашто да не?

— Фићфирић! Не могу ваше господство приказати тој дами, све док не будете имали туце дневних кошуља, по туцета ноћних, бар три пиџаме, два туцета свилених гаћа, три врс-капута, два раглана, зимски капут с крзном и дванаест пари ципела. Јер, изволите ли знати: одело чини човека.

— Молим! рече ловац на миразе љутито и оде огорчен.

*

— Шта заповедате? запита трговац мушке моде.

— Требају ми неке ствари: туце кошуља, три пиџаме, и тако даље, — на месечну отплату.

— Има ли ваше господство какво редовно занимање?

— Не.

— Хм. Кад бисте, на пример, били секретар какве велике банке, радо бих вам стајао на расположењу, са месечним ратама. А овако...

— Молим! рече ловац на миразе љутито, и оде огорчен.

*

— Шта желите? запита генерални директор.

— Молим, волео бих да будем ваш секретар.

— На основу чега?

— На основу тога што имам туце дневних кошуља, по туцета ноћних, три пиџаме, два туцета свилених гаћа, 12 пари ципела, и тако даље.

— Ејха! рече директор и зазвони своме секретару. Када овај уђе, рече му:

— Ви сте отпуштени! А ви (окрене се ловцу на миразе) примљени сте!

— Хвала лепо!

Ловац на миразе, сав срећан, одјури у трговину помодне робе.

*

Женидбени посредник бојажљиво закуца у банци на секретарева врата.

— Слободно!

— Изволева ли ваше господство сећати се ове слике? Смеђа, са плавим очима, висока, витка, преко тридесет...

— Торњајте се напоље! загрми новоангажовани секретар. Шта мислите шта сам ја? Ловац на миразе?

—o—

ЈУГОСЛАВИЈА
ОПШТЕ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО у БЕОГРАДУ. Филијала Нови Сад,
Петра Зрињског 36. Телеф. 20-55

Осигурање **свих врста** по најповољнијим условима.

Пружа својим осигураницима највећу гаранцију

Извршн. бр. 278—1935.

ДРАЖБЕНА ОБЈАВА

Поступајући судски извршиоц у смислу §-а 102 зак. чл. 60 1881 овим објављује, да ће се на јавној продаји продати покретније које су услед одлуке Окружног суда у Сомбору бр. Пор. 1 1935 у корист повериоца др. Шмит Конрада адв. из Сомбора а против дужника у Сомбору пописане у записнику од 26 IX 1935 г. и процењене у вредности од 6883 динара које се састоје из предмета: бицикли, гуме, грамофони, дечије играчке итд.

По одлуци Среског суда у Сомбору бр. И. 1409—1935 одређена је јавна продаја ради подмирења главнице од 1668 динара овој од 5 V 1935 припадајућих 5 од сто камате, те до сада установљене трошкове у износу од 470 динара, одржат ће се **3 децембра 1935 у 11 сати пре подне** на лицу места у Сомбору на стану дужниковом у улици Трг Св. Ђорђа бр. 2.

Сомбор, 20 XI 1935.

Данило Петровић, суд. извршн.

МАЛИ ОГЛАСИ

Парк хотел у Суботици

Пружа г. г. путницима чисте, мирне, удобне и јевтине собе. У свакој соби текућа вода. Купатила. Првокласна кујна, јевтин пансион изврсна вина. Телефон бр. 70.

ПРОДАЈЕМ ЈЕВТИНО КЛАВИР „SCHÜLLER VON BÖSENDORFER" и један грамофон „HIS MASTERS VOIS" са асталом и плочама.
Упитати: Парфимерија УНИВЕРСАЛ Нови Сад. Краља Петра ул. 23.

КОМПЛ. СПАВАЋА СОБА И КУХИЊСКА ГАРНИТУРА за продају јевтино Зелко, Краљевића Ђорђа 5. Нови Сад.

Извештавам пољ. грађанство да је *Амерички хлеб „СОКО"* ипак најбољи. Пекара „СОКО", Пашићева 23.

МАЛЧИЋ КРОЈАЧ ПРЕСЕЛИО РАДЊУ у своју кућу, Масарикова ул. 14. Позајмљујем одела, путничке бунде. Примам вештачко штоповање. Модерно стовариште. Тел. 22-25.

ТРАЖИМ ЈЕДНУ КЛУБ-ГАРНИТУРУ употребљену у добром стању. Понуде са ценама Шмолка, огласни завод, Нови Сад.

ОЖИЉЕНЕ КАЛЕМЉЕНЕ
винове лозе и воћке у гарантованим сортама, Ниферуіе;
Ладислав Шевар
дип. еколог и власник уворног виноградарства Нови Сад IV. (Петроварадин) Мајурска 1.

„ЕЛЕКТРА"
техничко подузеће, ЈОСИФ КЕЛЕМЕН
Врши пројектирање и инсталирање. Централно грејање. Водоводи и канализације. Санитарни уређаји. Гвин, као и електрично осветлење и пренос снаге. Оправке тачно и јевтино
Нови Сад, Шафарикова 15

Знате ли шта значи светска марка?

Назив „Светска марка" добија само онај производ, који је целом свету због своје каквоће, солидности и израде познат и уведен

PHILIPS-RADIO

значи „Светска марка"; на целом свету опште познат, издржљив, недостижан, способан и селективан, **нема му равног.**

Тражите и Ви марку **PHILIPS** са поверењем и Ви нећете разочарати.

На 4 континента 38.000 радника раде у 32 творнице на производњи и усавршавању

PHILIPS-RADIO АПАРАТА

Захтевајте још данас понуду и бесплатан приказ, од нашег заступника

БЕЛА РАКОШ, PHILIPS-РАДИО, НОВИ САД
Краља Петра 29 (палата Танурџић). Телефон 30—56.

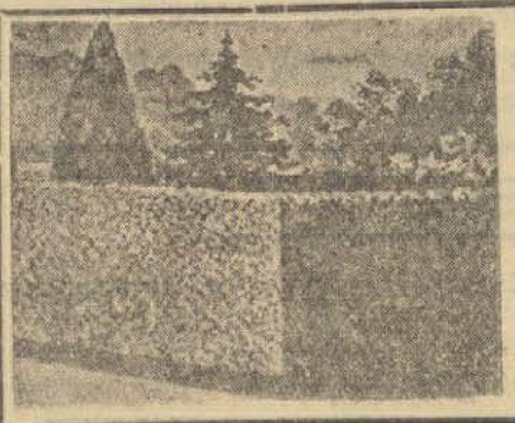

МЛАДЕ САДНИЦЕ: Гледичија за кресану ограду 1 ком. 30 пара, багрем (акација) из семена 1 ком. 20 пара, јасен 4 год. 1 ком. 40 пара, племените врбе 1 резаница 20 пара, приморске трске 1 корен 6 дин.

СЕМЕ ДИВЉЕГ ВОЋА: јабуке, крушке, шљиве брескве, бадем и кајсије.

СТРУЧНЕ КЊИГЕ: практично виноградарство 30 дин ра
Воћарство 20 динара
Повртарство 40 динара
Прода е и разашиље
Тима Владисављевић
Београд, Карађорђева ул. 75.

Добра и јевтина крава, преоправке и оправке само код стручњака
ЈОСИПА КОВАЧА
крзнара
Кр. Петра 24 - у дворишту

Купујемо гушчије џигерице!
МИЛЕТИЋЕВА УЛ. 24 - ТЕЛЕФОН 31-22

Новоотворен и модерно уређен Фото-ателе **„УСПОМЕНА"** (пређе „ЈАКИЋ"). Власник Рехницер Виктор Нови Сад, Кр. Петра улица 9. Уметничка израда. Цене умерене

ЈОРГАНИ
мадраци, отомани, модерних каучеви најбољи и најјефтинији су код
Крамер Мартина
тапетара - јорганџије, јеврејска ул. 12.

Када желите купити фуруну или шпорет онда идите код **ФРАЊЕ ШАГА** гвожђара, Темеринска улица 10. Нови Сад

ПИСАЋЕ МАШИНЕ и цео остали прибор за канцеларију. Кристиан Паул, Нови Сад. Краља Александра ул. 16.

„ФАЈНГОЛД"
рибље конзерве су *најбоље*

ШОМАН Саборни прилаз 5. (рибља пијаца)
Камен, креч, цемент, каломит.

Новоотворена радња за бицикле и шивање машине Вајдл Фридрих Трг Краљевића Зорке 10. Нови Сад.

ДВА ЖЕНСКА ШЕШИРА
по слободном избору.
Поклања: салон шешира
„КАРМЕН"
В. Д. ПУШИЋ
(Бивша Добрила)
Нови Сад. Краља Петра улица 23.

Једну кишну кабаницу за даме
поклања
Фишер Ј. и Син
Нови Сад
Трг Ослобођења број 2.

Један хват дрва
поклања велико стовариште дрва и горивог материјала
Браћа Крајачевић
Нови Сад, Штранд пут. Телефон 30-33.

Један пар мушких или женских ципела првокласне израде,
поклања
Бучу Андрија
обућар
Нови Сад, Шафарикова ул. 2

Спортски магацин
М. ХАЈДУ
Нови Сад, Краља Александра 20
поклања гарнитуру дресова за један фудбалски тим

Један сандук (30 килограма) терпентин сапуна
поклања
творница сапуна
АЛБУС д. д. Нови Сад

Један јастук, ручни рад
поклања
Салон ручних радова
М. НИКОЉАЧИЋ
Нови Сад, палата Танурџића

Гарнитуру козметичких производа поклања учесницима конкурса
Дрогерија „Хигиеа"
Коста Живојновић
Нови Сад, Трг Ослобођења

15 бесплатних ручкова и вечера
даје учесницима конкурса
кафана „Академија"
Београд, Кнез Михајлова 35.
Састајалиште Војвођана. Јело и пиће прворазредно. Цене најумереније. Јевтини мени-систем.
Власник: Људевит Рах

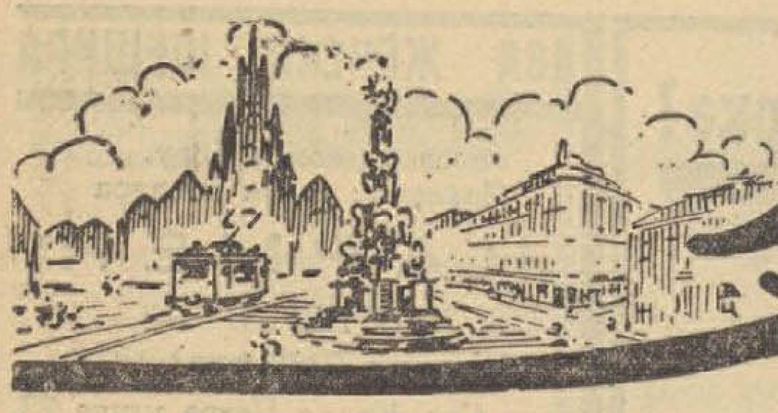

Новосадски дневник

ВЕЧЕРАС

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

Свечана јубиларна прослава у 8 и по часова: „Кир Јања", „Максим Црнојевић" и „Школски надзорник".

*

БИОСКОПИ:

Аполо тон-биоскоп: 17, Права љубав — лажни новац (Тео Линген).

Рекс тон-биоскоп: 17, Париз у пролеће (Мери Елис и Тулио Карминати).

Одеон тон-биоскоп: 17, Кинески бодеж (Вилиам Поел).

*

ДАНСИНЗИ

Ресторан хотела „Слобода": 22. Дансинг, варијетски програм.

Ресторан Трговачки дом: 21. Дансинг.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Апотека Гросингер: Краља Петра улица бр. 30 (27—40).

Апотека Попић: Пашићева улица.

*

ВАЖНИ ТЕЛЕФОНСКИ БРОЈЕВИ:

Банска управа 20—02; Пожарна чета и кола за спасавање 20—39; Државна болница 34—15 и 34—16; Дежурни полициски чиновник 30—69; Железничка станица 20—51; Путник 22—22; Ауто-такси 26—06 и 26—13; Фијакерска станица 24—44.

*

Прогноза времена

ОТОПЛИЋЕ

Краљевина Југославија: Разведравање траје у целој земљи. — Само у Вардарској бановини још преовлађује облачно. Слабе магле било је на већој северној половини, даље од Приморја. Минимална температура Тузла 5, максимална Мостар 16 степени.

Прогноза времена за 28 новембар: Наступиће мало топлије време на повећаном облачношћу. Мало кише или снега може бити на крајњем северозападу. Јутарње магле биће још у долинама река. Сунце излази у 6.51, а залази у 16 часова.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Књаз Милош" НОВИ САД. Трифковићев трг 3-I. Телефон 20—20, и 32—42.

*

ДОПУТОВАЛИ У НОВИ САД

У хотел „Краљица Марија", гг. Фрања Боровиц, трговац из Загреба, др. Тодор Поповић, јавни бележник из Суботице, Антон Сингл, трговац, из Бајмока, Густав Фредл, дрогериста из Беча др. Максимилијан Грацингер, лекар из Братиславе, Ханс Штајнберг, трговац из Страсбурга, Сигмунд Келер, трговачки путник из Будимпеште, Јанош Виктор, професор из Будимпеште, Јосиф Шеринг, чиновник из Будимпеште, Анте Мужић, адвокат из Алибунара, Жарко Теодоровић, чиновник из Смедерева, Јован Билеш, трговац из Одака, Геза Роземберг, поседник из Корчинеца, др. Елемир Калмар, адвокат из Суботице, Шарлота Перић, учитељица из Титела, Ханс Колбан, трговац из Кракова, др. Жарко Јанковић, адвокат из Мокрина, Андрија Мецингер, чиновник из Београда, Злата Хај, домаћица из Суботице.

Соколи ће и ове године прославити Први децембар најсвечаније

Пре подне одржаће се свечана седница, а увече соколска академија у „Слободи"

Соколска жупа Нови Сад и соколска друштва Нови Сад и Петроварадин прославиће дан националног Ослобођења и Уједињења, 1 децембар, најсвечаније. Тога значајног историског дана новосадски Соколи ће поново евоцирати успомену на доба које је значило коначну победу идеје интегралног југословенства.

Пре подне у 12 часова одржаће се у дворани „Слободе" свечана седница Соколске жупе Нови Сад и Соколских друштава Нови Сад и Петроварадин. Пре отварања свечане седнице, соколска фанфара извешће „Соколски поздрав" од Светолика Пашћана-Кајанова. Г. др. Игњат Павлас, адвокат, старешина Соколског друштва Нови Сад говориће о значају Првог децембра. Пошто се буде извела државна химна, прећи ће се на програмски део свечане седнице. Том приликом ће се извршити превођење соколске деце у нараштај, превођење нараштаја у чланство, завет чланства и неколико пригодних декламација од Ивана Мажуранића и Петра Прерадовића.

Увече у 20 и по часова одржаће се, такође у „Слободи", соколска академија на којој ће о значају Првог децембра говорити старешина друштва г. др. Тома Јовановић, лекар. После тога извешће се разноврсне вежбе у којима учествују нараштајци, чланови и чланице.

Вежбе ће на гласовиру пратити гђе Вера Тошић и Бранка Кумрић.

Улазнице у претпродаји у књижарама: Браће Мишић и „Славији". Цене места за академију од 20 до 3 динара.

Први децембар — Занатлиски дан

Као што смо већ јавили, новосадске занатлије прославиће на дан 1 децембра Занатлиски дан. Ова прослава организује се истовремено у целој држави и циљ јој је манифестовање солидарности и свести занатлиског сталежа.

Прослава ће се одржати 1 децембра после подне у 14 часова у Занатлиском дому. Овом приликом ће се прочитати уобичајена посланица. Свечани занатлиски састанак отвориће претседник занатлиског удружења г. Драгић Мијатовић, опанчар. Затим ће г. Лаза Стојановић, секретар удружења, прочитати посланицу Савеза занатских удружења Краљевине Југославије која се увек спрема за овај дан.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

У спомен Џона Џона Фронтигама одржаће се данас, у четвртак, 27 о. м., у 5 часова после подне, у дворани Банске управе комеморативна седница Савеза културних друштава. Гђа Дафина Икоњић из Београда одржаће једно предавање о животу и раду великог добротвора нашег народа Џона Фронтигама, после чега ће једна чланица Женске задруге из Сремске Каменице такође говорити о његовој личности. Гђа Даринка Грујић-Радовић евоцираће неке успомене из живота поч. Франтигама. На крају ће говорити и бивша питомица Џона Фронтигама гђица Јованка Хранисављевић, чиновница Банске управе.

ВЕНЧАНИ, РОЂЕНИ И УМРЛИ

Венчања у току јучерашњег дана у Новом Саду није било.

Рођени су: Радивој, син др. Васе Крстића, лекара и Гордане Марковић. Ирена, кћи Ђуле Хусара, надничара и Јулишке Месарош.

Умрли су: Теобалд Карбинер, столар, стар 72 године, Илија Јанчић, радник, стар 37 година, Пирошка Марија Дудаш, дете, старо 14 дана.

Соколско друштво у Петроварадину приређује на дан Уједињења у 17 часова после подне у Соколани Соколског друштва Петроварадин свечану академију са програмом. — Том приликом дечји хор отпеваће Пашћанов „Соколски поздрав", просветар брат Ј. Тончић говориће о 100-годишњици Илирског покрета, нараштајац О. Крстић декламоваће песму „Југославији" од Филиповића, соколски дечји хор отпеваће илирске песме, нараштајке Барговић и Ј. Крстић приказаће комад „У слози је спас"; затим следе вежбе млађег мушког нараштаја, вежбе лоптом, које изводе женска деца, ритмичке вежбе, које изводи женски нараштај, као и вежбе мушког старијег нараштаја, вежбе чланица и старијих чланова. Улазне цене за свечану академију од 2 до 8 дин.

Музичка школа „Бајић" тражи нове просторије од 4 до 5 соба. Понуде треба слати управи школе стара зграда Матице српске, на Тргу Ослобођења.

Суперкалаудација бетонске таванице на Ивањданској школи извршена је данас у 10 часова пре подне од стране Техничког одељења Градског поглаварства.

Изгледа да ће скочити цене хлебу

Из секције пекара при Занатском удружењу умољени смо да објавимо:

Поводом разних верзија и незваничних изјава, датих у јавности, да ће хлеб у току краћег времена бити јевтинији испод данашњих цене од 2 и 2.50 динара по кг. Секција пекара при Занатлиском удружењу у Новом Саду претресајући ово питање на својој редовној седници, одржаној 26 о. м., донела је следећу одлуку:

1. Да нико у Новом Саду, осим Секције пекара, није овлашћен давати никакве изјаве у погледу цене хлебу, пошто не познаје стање у којем се данас новосадски пекари налазе. Према томе и све досадашње изјаве појединаца, пуштене у јавност, произвољне су.

2. Постојеће цене хлебу од 2 и 2.50 динара по кг. према данашњим ценама брашну никако не могу бити мање. Напротив сви су изгледи уколико цене брашну и даље остану или се ма и најмање повећају да ће и пекари морати подићи цене хлебу.

3. Сви пекари који и поред данашњих цена брашна од дин. 2.40 и 2.50 по кг. дају хлеб испод горњих цена чине само једну нелојалну утакмицу и тиме наносе како себи тако и својим осталим колегама материјалне штете а осим тога услед наплаћивања на својим пословима не одговарају ни својим грађанским дужностима, те својим несавесним радом онемогућују и многим другима да удовољавају својим дужностима.

4. На крају свега напред изложеног примећујемо, да грађанство града Новог Сада поред својих пекара у Новом Саду никада није (према ценама брашну) плаћало скупо хлеб. Напротив, у Новом Саду су увек цене хлебу биле најсолидније.

—o—

Изасланици управе полиције гг. Родољуб Маленчић, др. Божидар Вујин и Стеван Бибић, посетили су данас пре подне Градско економско звање, где су разгледали пројекте за плац који ће служити за подизање зграде управе полиције. После тога је комисија изишла на Мали Лиман, да изврши преглед оних плацева, који долазе у обзир за зидање зграде.

Друштво „Кора хлеба и дечје обданиште" приређује од данас сваке среде после подне чајанку у зимској башти хотела „Слобода". Чист приход ових чајанки намењен је фонду за исхрану сиромашне школске деце.

Комисија Техничког одељења Градског поглаварства преузела је данас у 11 часова пре подне све радове, извршене на проширењу градске клаонице.

Мојсовићева
Лешник-чоколада најбоља

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Јована Ђорђевића 8. — Власник: ДАКА ПОПОВИЋ, Булевар Краљице Марије 9.
Штампа „Уранија", штампарски завод, Стеве Стевановића 5.